

E. Bednarz - Wykład (Budowanie wiary dziecka w szkole)

MATERIAŁ NOTATKI DO WYKŁADU – NIE ARTYKUŁ !!!!

1. Wiara – krótkie wprowadzenie
2. Szkoła ogólnodostępna - światopogląd; treści kształcenia o charakterze chrz.
3. Szkoła chrześcijańska – światopogląd
4. Szkoła niedzielna – katecheza jako przedmiot szkolny w rozwoju wiary dziecka.

Wprowadzenie

Rodzina, Kościół i szkoła (państwo) jako główne środowiska wychowujące?

W literaturze przedmiotu właśnie te trzy środowiska wymieniane są jako elementy antroposfery aksjologicznej wychowanka.

Czy rzeczywiście każda z tych grup może mieć pozytywne oddziaływanie na rozwój wiary dziecka? Przyjrzymy się w pierwszej kolejności pojęciu wiary, aby następnie sprawdzić, czy szkoła ogólnodostępna może przyczynić się do budowania wiary dziecka z rodziny ewangelicznie wierzących chrześcijan..

1 Wiara – krótkie

Wiara jest pewnością tego czego się spodziewamy, przeświadczeniem o tym, czego nie widzimy (Hbr 11,1)

Możemy mówić o dwóch perspektywach. W pierwszej - osobowym kryterium wiary - za centralne miejsce uznaje się prawdy wiary objawione przez Boga: *przez wiarę (...) rozumie się akt i postawę całego człowieka opowiadającego się z ufnością po stronie Boga, który objawia się i zbawia w Chrystusie Panu*¹. W tym ujęciu rzeczywistość nadprzyrodzona, wykracza poza bezpośrednie rozumowe zdolności.

W drugiej perspektywie wykorzystanie potencjału umysłu w rozumieniu siebie i świata, a także w celu odpowiedzi na pytanie o prawdziwość wiary coraz częściej pojawia się od strony człowieka, który dostrzega wokół siebie różnorodność możliwych odpowiedzi.

Ciekawym jest wyjaśnienie terminu: „wiara” przez „Słownik Języka Polskiego”: - **wiara to przekonanie o istnieniu Boga**, przekonanie o słuszności swego postępowania, myślenia. Dalej następuje odwołanie do cytowanego wcześniej fragmentu: Wiara jest

¹ *Nauka – wiara – katecheza. Jak mówić o relacjach nauka-wiara w katechezie?*, red. R. Janusz SJ, B. Lisiak SJ, J. Poznański SJ, Wydawnictwo WAM, Kraków 2002, s. 26.

pewnością tego, czego się spodziewamy, przeświadczeniem o tym, czego nie widzimy". Hebr. 11;1.

Z uwagi na nasz temat przewodni - **Budowanie wiary dziecka w szkole** (edukacja, wiedza) warto zadać pytanie: Czy wierze w Boga może towarzyszyć wiedza?

Historia dwudziestowiecznego fundamentalizmu chrześcijańskiego (jako reakcji na przejawy skrajnego racjonalizmu), wraz z nieodłącznym antyintelektualizmem, dostarczyła wielu przykładów pogardy dla rozumu i wzajemnego przeciwstawiania wiary i wiedzy ludzkiej.

Jako chrześcijanie przyjmujemy twierdzenie, że wiara jest łaską, darem od Boga jako aksjomat /pewnik/. Wiara od samego początku zależy od działania Ducha Świętego. Jednakże przyjąć należy stwierdzenie, że wiara nie jest ślepym skokiem w ciemność, lecz aktem w pełni zgodnym z rozumem.

Wiara jako hojny dar Boga jest wolną i odpowiedzialną decyzją ze strony osoby wierzącej. Łaska Boża nie pomija ani nie niszczy naszych wrodzonych zdolności, lecz kieruje nimi tak, aby mogły działać w jeszcze doskonalszy sposób. Wiedza poszerza horyzonty wiary, a ta połączona z wiedzą pozwala zbliżyć się do Boga. Teolog nowotestamentowy, prof. dr George Eldon Ladd potwierdza, iż wiara chrześcijańska nie oznacza skoku w ciemność, irracjonalnej łatwowierności, zaufania wbrew dowodom i wbrew rozsądkowi. Oznacza wiarę w świetle faktów historycznych, zgodnie z materiałem dowodowym, na podstawie świadectw, które są dla nas wiedzą i fundamentem niezbędnym do chrześcijańskiego życia i zwiastowania Ewangelii.

Autorskie spojrzenie na pojęcie wiary:

Wiara - poznanie Boga i Jego Słowa, praktykowanie życia z Bogiem i Jego Kościołem, przeżywanie obecności Boga.

Protestancki teolog, pedagog religii, Bogusław Milerski w pojęciu wiary, uwzględnia trzy jej komponenty: poznawczy (wraz z symbolami wiary, wyobrażeniami religijnymi i całą doktryną – tzw. nauką Kościoła), wykonawczy (wraz z systemem zachowań kultycznych, obyczajowych i etycznych) oraz przeżyciowy. Transponując powyższe do pobożności ewangelikalnej, możemy stwierdzić, że wiara jest:

- zarówno poznaniem Boga i Jego Słowa (nauczania) zawartego w Piśmie Świętym;
- praktykowaniem życia zborowego poprzez aktywne uczestnictwo w nabożeństwach i wybranej służbie, życiem chrześcijanina wskazującym na Chrystusa;
- oraz przeżywaniem obecności Boga i radości w Duchu Świętym.

Złożoność pojęcia wiary wskazuje więc na obszar zrozumienia prawdy o Bogu, praktyki chrześcijańskiej oraz przeżycia miłości i dobroci Boga, która poświadcza istnienie tego, co niewidzialne, jako tego, co istnieje naprawdę. Jeśli zabraknie któregoś z tych, jakże ważnych składników wiary, staje się ona wtedy ograniczona, obdarta z bogactwa i pełni, czasami kulejąca. a często znika i pozostawia pustkę w życiu człowieka.

Znana jest nam książka Antoine de Saint-Exupery. „Mały książę”. Kwestią tego, co niewidzialne jest piękny obraz nakreślony w przeżyciu lotnika, który zaprzyjaźnił się z Małym Księciem: *Ponieważ Mały Książę był senny, wziąłem go na ręce i poszedłem dalej. Byłem wzruszony. Wydawało mi się, że niosę kruchy skarb. W świetle księżycy patrzyłem na blade czoło, na zamknięte oczy, na pukle włosów poruszane wiatrem i mówiłem sobie, że to, co widzę, jest tylko zewnętrzną powłoką. Najważniejsze jest niewidoczne. To, co mnie wzrusza najmocniej w tym małym śpiącym królewiczu, to jego wierność dla kwiatu, to obraz róży, który świeci w nim jak płomień lampy nawet podczas snu.*

Wszyscy ci, którzy wiarę uznają za irracjonalną, a niewidzialne za nieistniejące, nie są w stanie odkryć istnienia i obecności niewidzialnego Boga.

Podsumowując powyższe, stwierdzić należy, iż wiara jest odpowiedzią człowieka na objawienie Boże, jest też przyjęciem objawienia Bożego. Zadaniem rozumu i dowodów rozumowych jest wykazanie, że pomiędzy prawdami objawionymi a naturalną wiedzą, nie zachodzi żadna sprzeczność, że rozum i wiara, wiedza i objawienie harmonizują się wzajemnie.

Wiara nie jest więc czymś, co sprzeciwia się rozumowi, ani czymś, co istnieje w nas niezależnie od rozumu. Jednakże wiara nie jest także wytworem rozumu, nie jest konsekwencją rozumowych dowodów czy eksperymentalnej oczywistości, jak prawdy naukowe. Zupełnie inne racje skłaniają człowieka do uznania za prawdę twierdzeń nauki oraz twierdzeń wiary.

A co z wiarą dziecka?

Wiemy, że przechodzi ona pewne fazy (Harms), następuje rozwój od pojmowania Boga w sposób magiczny, często fantazyjny, w dużej mierze emocjonalny, poprzez stadium realizmu (pojęcie Boga bardziej realistyczne), prywatnej, autonomicznej relacji (rozmowa charakter prywatnej rozmowy), aż do etapu wiary indywidualistycznej, z własnym podejściem do aspektów wiary.

Zdaniem E. Olson (E. Olson, 2004, s. 57-58), system wierzeń w okresie dorastania w wieku od ośmiu do dwunastu lat oparty jest na tym, co obserwuje ono u swoich opiekunów. Mniej słucha tego, co do niego mówimy, a bardziej skupia się na tym, co robimy. Dzieci będą naśladowały nasz styl modlitwy i uwielbienia, będą naśladować to, co jest w nas dobre, i to,

co jest w nas złe. Zarówno rodzice, jak i nauczyciele/opiekunowie są bacznie przez dzieci w tym wieku obserwowani. Co ciekawe, jeśli rodzice lub nauczyciele są dla dzieci autorytetem, one przyjmują wszystkie ich zachowania wyrażające uwielbienie i miłość dla Boga. To w tym wieku rodzice i nauczyciele mogą wywrzeć tak ogromny wpływ na dzieci i ukształtować ich światopogląd i przekonania.

Co zatem dzieci obserwują u nauczycieli w szkole? Jakie postawy i wartości mogą naśladować, jako te, które rozwijają ich wiarę w Boga?

2. Budowanie wiary dziecka - Szkoła publiczna - światopogląd; treści kształcenia o charakterze chrześcijańskim

W opracowaniach katolickich poświęconych tematyce wychowania w wierze poprzez środowisko polskiej szkoły publicznej wymienia się trzy składniki:

1. Nauka religii jako przedmiotu nauczania;
2. Udział młodzieży szkolnej w uroczystościach religijnych;
3. Przepojenie treści wychowania ideologią religijną²

Czy rzeczywiście dzieci z rodzin ewangelicznie wierzących chrześcijan mają szansę rozwoju duchowego poprzez wymienione trzy komponenty.

Nauka religii (katecheza ewangeliczna) najczęściej prowadzona jest w Zborze (punkcie katechetycznym). Uroczystości religijne w powszechnej edukacji mają charakter katolicki, a włączane treści wychowania, często odbiegają od światopoglądu chrześcijańskiego.

Przyjrzyjmy się uroczystościom szkolnym, przepojonym ideologią religijną:

PRZYKŁAD szkoły o imieniu Jana Pawła II notatka na stronie internetowej szkoły

„Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele parafialnym w Wielkim Komorsku, koncelebrowanym przez proboszcza Jerzego Dampca oraz księdza Wacława Mielewczyk, który był inicjatorem nadania naszej szkole tak zaszczytnego imienia. Dalsza część odbyła się w szkole, gdzie po złożeniu kwiatów przed popiersiem naszego Wielkiego Patrona, uroczystym wprowadzeniu sztandarów i wspólnym odśpiewaniu Hymnu Szkół Jana Pawła II głos zajęła dyrektor szkoły p. Mirosława Danielewicz. Kolejnym bardzo wzniosłym i wymownym punktem spotkania było przedstawienie teatralne pt. „Świadkowie wiary chrześcijańskiej Polski – ukochali Boga i ojczyznę” zaprezentowane przez uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej SPSK z Rychławy, ukazujące żywoty świętych i błogosławionych narodu polskiego, w tym naszego Wielkiego Patrona. Na zakończenie dyr. Szkoły Mirosława Danielewicz wręczyła naszym gościom „Anioły wdzięczności” i pamiątkowe obrazy przedstawiające postać Patrona na tle naszej szkoły”.

² H. Slotwińska, *Wychowanie chrześcijańskie szansą integralnego rozwoju człowieka*, Kraków 2019, s. 96.

Czy znamy podobne przypadki?

Co zatem może wspomóc budowanie wiary dziecka w szkole?

Przyjrzyjmy się założeniom programowym polskiej szkoły.

Preambuła do Ustawy – Prawo Oświatowe

„Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. **Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki.** Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności. USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 i 1078)

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności (m.in.):

3) wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, **duchowej** i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Czy rzeczywiście możliwy jest rozwój duchowy w szkole? B. Śliwerski, wybitny autorytet w dziedzinie pedagogiki, odnosząc ideologię kierunku personalistycznego do kształcenia szkolnego, zakłada, iż *szkoła jako instytucja publiczna lub niepubliczna może być szkołą personalistyczną w sensie duchowym, o ile jest szkołą autorską, odwołującą się do jednej filozofii osoby oraz wynikających z niej przesłanek światopoglądowych i strukturalno-*

*programowych dla procesu kształcenia*³. Czy zatem możemy mówić o próbie realizacji celów rozwoju duchowego w świeckiej szkole?

Czy jednak możemy znaleźć w publicznej szkole treści kształcenia, które mogą przybliżyć Boga, np. poprzez bohaterów biblijnych, pozytywne wzorce osobowe?

Treści kształcenia służące budowaniu wiary dziecka – język polski

Biblia w programie języka polskiego do gimnazjum. „Kto czyta, nie błądzi”. (jego autorką jest Anita Gis)

W programie tym kształcenie literackie przewidywało zapoznanie się z Biblią w ciągu trzech lat gimnazjum. W klasie pierwszej uczniowie mogli poznać fragmenty Księgi Rodzaju, wybrane przypowieści ewangeliczne oraz Hymn o miłości z Pierwszego listu św. Pawła do Koryntian (rozd. 13). W klasie drugiej uczniowie czytali Księgę Rodzaju oraz niektóre perykopy ewangeliczne. W klasie trzeciej – fragmenty Księgi Hioba oraz Apokalipsy św. Jana. Podkreślano, że nauczyciel nie powinien zmuszać ucznia do zapamiętania mnóstwa szczegółów, lecz ma raczej skłonić uczniów do jego osobistej analizy.

Biblia w programie „Świat w słowach i obrazach” . Treści były ułożone według następujących kręgów tematycznych:

- **„Zrozumieć słowo”**: wiara jako motywacja działania, dyskurs o przeszłości i przyszłości, postawy życiowe i wybory moralne.

15 Krąg tematyczny **„Wiara jako motywacja działania”** zawierał propozycje korzystania z tekstów biblijnych. W klasie pierwszej zaproponowano dwa teksty: ze Starego Testamentu opis raju, z Nowego Testamentu przypowieść o siewcy.

W klasie drugiej ten sam krąg tematyczny zawiera z Pisma Świętego opis wygnania z raju (Księga Rodzaju) oraz wędrówkę Izraela do Ziemi Obiecanej (Księga Wyjścia).

W klasie trzeciej w tym samym kręgu tematycznym zaproponowano zapoznanie się z tekstem o stworzeniu świata wziętym z Księgi Rodzaju oraz z przypowieścią o talentach

Warto pokazać jak przedstawiała się Biblię w tym podręczniku? Rozpoczyna się od charakterystyki Biblii. Ten dział zatytułowano „Książka nad książkami”. W nim uczeń zapoznaje się z opowiadaniem o stworzeniu człowieka i umieszczeniu go w ogrodzie Eden. Jest

³ B. Śliwerski, *Z perspektywy pedagogiki personalistycznej*, w: http://www.eid.edu.pl/archiwum/1996,94/czerwiec,120/z_perspektywy_pedagogiki_personalistycznej,493.html [02.04.2013].

to fragment Księgi Rodzaju (2, 8-12.15-25). Omawiany tekst poprzedzony jest wstępem. Wyjaśnia on, co oznacza Księga Rodzaju, oraz wspomina, jak i kiedy ona powstała. Na końcu umieszczono pytania dla ucznia. Mają one pomóc mu w głębszym odczytaniu tego tekstu. Dalej umieszczono teksty z Nowego Testamentu. Zestawiono obok siebie trzy teksty. Wszystkie są zaczerpnięte z Ewangelii według św. Łukasza; pierwszy mówi o rozmnożeniu chleba (Łk 9, 12-17), drugi o miłości bliźniego (Łk 10, 25-29), a ostatni to perykopa o miłosiernym Samarytaninie (Łk 10, 30-37). Po każdej perykopie umieszczono pytania dla ucznia.

Teksty z Nowego Testamentu są tak dobrane, aby kształtować postawę moralną młodego czytelnika. Mają mu one przypominać naczelną normę moralną, że każdy człowiek powinien czynić dobro innemu człowiekowi. Pismo Święte jest tu potraktowane jako utwór literacki ilustrujący naczelne zasady moralne. Ma ono pomóc w kształtowaniu postaw założonych w programie.

Następny krąg nazwano „**Co kocham, w co wierzę?**” Zawarte w nim treści mają pomóc ukształtować się przekonaniom światopoglądowym młodego człowieka. One zapoznają z przekonaniem wielu twórców literatury. Eksponuje się tu inspirujący wpływ chrześcijaństwa. Kolejny krąg **ukazuje marzenia człowieka oraz jego próby ich urzeczywistniania**.

Wybrane fragmenty starają się ukazać zachwyty człowieka nad światem stworzonym. Następnie nawiązuje się do Pierwszej Księgi Samuela opowiadającej o walce Dawida z Goliatem (1 Sm 17, 1-58). Czyni się to w oparciu o tekst Anny Kamińskiej wyjęty z jej dzieła *Książka nad książkami*. Tekst ten stara się pokazać, do jakich niezwykłych czynów zdolny jest każdy człowiek wierzący w Boga. Idąc dalej ukazuje się, że wiara pomaga zrozumieć świat. W tym celu przytoczono tekst J. Tischnera z książki *Jak żyć. Wiara pomaga przyjaźnie patrzeć na świat*. Świadkiem takiego odniesienia jest św. Franciszek i ks. Jan Twardowski.

Jest tu widoczny zachwyty człowieka nad dziełem stworzenia. Wiara w Boga jest ukazywana jako istotny motyw niezwykłych osiągnięć człowieka. Eksponuje się także przyjazne nastawienie do dzieła stworzenia, a zwłaszcza do zwierząt. Pragnie się przez to przekonać młodzież, że wiara w Boga bardzo mocno kształtuje postawę człowieka w każdej epoce

Podsumowując analizowane programy i podręczniki, należy dostrzec w nich dowartościowanie Pisma Świętego. Autorzy podręczników dla ucznia starają się pomóc mu w odkrywaniu sensu wypowiedzi biblijnych oraz poznaniu, jak ten tekst inspirował twórczość literacką i rozwój sztuki. Często spotyka się zachęty kierowane do ucznia, aby poszerzył swoją wiedzę o Biblii. Niekiedy sugeruje się uczniowi, aby w tym celu odwołał się do katechety.

Wydaje się, że realizacja programu języka polskiego może pośrednio przyczynić się do silniejszego uświadomienia chrześcijańskich korzeni kultury oraz wzmocnić motywację zaangażowania się na katechezie w poznawanie Biblii. Odwołując się do tekstów biblijnych lekcje języka polskiego mogą wspomóc budzenie się osobistej wiary w Boga. Stąd zakłada się, że konieczna jest bliska współpraca katechety i polonisty. Taka współpraca może nie tylko lepiej służyć zaspokajaniu ciekawości intelektualnej, ale także pomagać w coraz wyraźniejszym krystalizowaniu się przekonań światopoglądowych młodzieży.

Ale – jak to wygląda w przypadku braku katechety ewangelicznego w szkole? Czy pozwolić dziecku na udział w szkolnych lekcjach religii katolickiej?

Czy świecki nauczyciel może w szkole publicznej być przekazicielem żywej wiary w Boga? Co dziecko będzie naśladowało, czym się inspirowało?

Wreszcie, jakie czynniki w praktyce edukacji w szkole publicznej mogą wpływać na rozwój wiary?

Inne przedmioty w służbie rozwoju wiary?

Co z biologią, nauką o powstaniu świata? Czy dzieci w publicznej szkole mają możliwość poznania innych teorii o stworzeniu niż ewolucjonizm ateistyczny?

Inne aktywności w służbie budowania wiary dziecka w szkole.

Inicjatywy wewnętrzne uczniów: np. uwielbienie i modlitwa. Budowanie wiary ucznia poprzez ewangelizację wewnątrzszkolną – różne formy.

Przykłady - świadectwa

3. Szkoła chrześcijańska – światopogląd

System wychowawczy placówek edukacji chrześcijańskiej oparty został na wartościach wynikających z Pisma Świętego.

Przewodnim werselem biblijnym, wyznaczającym szczególnie kierunek programów i praktyk wychowawczych jest tekst Słowa Bożego: *Wychowuj chłopca odpowiednio do drogi, którą ma iść, a nie zejdzie z niej nawet w starości* /Prz 22,6/.

Edukacja chrześcijańska nie jest inną, alternatywną formą kształcenia szkolnego. Chodzi raczej o całą filozofię tej edukacji. Jej cele i treści powinny być przesiąknięte prawdą o suwerennym panowaniu Chrystusa we wszechświecie. Zadaniem edukacji chrześcijańskiej jest rozbudzenie w dzieciach i młodzieży pasji dla życia w Chrystusie, wyposażenie wychowanków w takie narzędzia, by w przyszłości wpływali na ludzi, społeczeństwo, kulturę i zmieniali świat według Bożej woli.

Wartym podkreślenia jest fakt, że wielu współczesnych pedagogów stwierdza, że nie istnieje edukacja światopoglądowo neutralna. Ideologia filozoficzna przybliżyła edukację chrześcijańską do kierunku personalistycznego. Pedagogika ta wywodzi się od pojęcia „personalizm”, termin ten zaś oznacza „osoba” i pierwotnie określał ideę osobowego Boga. W chrześcijańskiej edukacji Bóg postawiony jest w centrum (podejście transzendencji w edukacji). Idea ta odpowiada biblijnej wizji świata i ma za zadanie przekazywać ją młodemu pokoleniu, kształtując w nim postawy zgodne z wartościami chrześcijańskimi.

Dokumenty i charakter placówek (Statut szkoły z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania; Szkolny Program Wychowawczy; Regulamin Pracy ChSP Samuel; Koncepcja Pracy Przedszkola) zawierają cele i zadania, wyznaczające idee edukacji chrześcijańskiej. Poniżej przykład ze Szkolnego Programu Wychowawczego Chrześcijańskiej Szkoły Podstawowej Samuel:

Do zadań nauczyciela należy m.in.: *ukazywanie wychowankom pozytywnych wzorców osobowościowych związanych z przykładami wzorców biblijnych, wspieranie uczniów w dokonywaniu wyborów zgodnych z wartościami biblijnymi; pomoc w odkrywaniu i rozwijaniu zdolności danych przez Boga.*

Model absolwenta zakłada:

Wierzmy, że nasz absolwent będzie: wszechstronnie wyposażony w wiadomości i umiejętności niezbędne do samodzielnego życia i dalszej edukacji oraz postawy chrześcijańskiego sposobu bycia; posłuszny Bożemu Słowu; potrafił używać swoich zdolności służąc innym; nawiązywał właściwe relacje oparte na wzajemnym szacunku, zaufaniu i zrozumieniu; komunikatywnie wyrażał swoje myśli, emocje i potrzeby, szanując odmiennosc innego człowieka; potrafił ponosić konsekwencje własnych decyzji, będzie otwartym i niosącym radość człowiekiem. Kształcimy dzieci, które w przyszłości będą miały pozytywny wpływ na społeczeństwo i Kościół ze względu na swoje posłuszeństwo Chrystusowi.

Misja:

Nasz wspólny cel to wszechstronny rozwój Twojego dziecka, aby żyjąc w zgodzie ze Słowem Bożym brało odpowiedzialność za siebie i pozytywnie wpływało na życie innych.

Szczególna uwaga w szkołach chrześcijańskich kierowana na: Akceptację i realizację fundamentalnych i uniwersalnych wartości chrześcijańskich, kulturowych oraz etycznych.

Cel główny: Równomierny i zrównoważony rozwój ucznia w sześciu dziedzinach: intelektualnej, duchowej, fizycznej, artystycznej, emocjonalnej i społecznej.

Wizja absolwenta: Kształcimy dzieci, które w przyszłości będą miały pozytywny wpływ na społeczeństwo i Kościół ze względu na swoje posłuszeństwo Chrystusowi.

W chrześcijańskiej edukacji kładzie się akcent na standardy dotyczące codziennego życia w zgodzie z przesłaniem Pisma Świętego. Dotyczy to samych uczniów, a także nauczycieli i rodziców wychowanków.

Codzienna rzeczywistość edukacyjna w oparciu o przesłanie Słowa Bożego to proces polegający na prowadzeniu dziecka ku Bogu poprzez nauczanie, przykład i modlitwę. W tej dziedzinie wychowania szczególnej uwadze poddane powinny być wartości, postawy i te działania, które winny stanowić podstawę chrześcijańskiego sposobu życia. Planowane do realizacji w całym procesie kształcenia szkolnego cele winny dążyć do ukształtowania jednostki dojrzałej w relacji z Bogiem i człowiekiem, której świadectwem życia są postawy oparte na wartościach etyki chrześcijańskiej jako fundamentu relacji międzyludzkich.

W założeniach praktyki edukacyjnej w szkole Samuel osobiście dążyłam do tego, aby uczeń w wyniku kształcenia szkolnego był świadectwem **wiary w Boga, wiary, przejawiającej się w działaniu i postawie. Podkreślałam wielokrotnie myśl: Miłość do Boga i miłość do ludzi.**

Na co dzień realizacja poprzez: poranną modlitwę i czytanie fragmentu Pisma Świętego; treści związane z Bogiem, wartościami wynikającymi ze Słowa Bożego włączane w tok lekcji; czas uwielbienia wspólnie z wszystkimi uczniami i nauczycielami; przykład życia zgodny z Bożym Słowem; inicjatywy wewnętrzne uczniów – modlitwy, misje, itp.

4. Katecheza jako przedmiot szkolny w budowaniu wiary dziecka.

Zakłada się, że współczesne kształcenie religijne w szkole nie ma być tylko procesem przyczyniającym się do upowszechniania przesłania biblijnego, lecz również do odnowy życia ludzkiego i zauważenia drugiego człowieka w świecie. Podkreśla się tym samym, że nauczanie religii prowadzone w ramach systemu oświaty odwołuje się zarówno do teologicznej, jak i pedagogicznej odpowiedzialności Kościoła i szkoły. Wśród celów procesu dydaktycznego w ewangelicznej edukacji religijnej wymienia się: opanowanie wiadomości, umiejętności i postaw, doskonalenie motywacji i przekonań, poglądu na swoje miejsce, zadania i odpowiedzialność przed Bogiem oraz systemu wartości według wskazań biblijnych (zaznaczam, że przeżywanie obecności Boga – poprzez działanie Ducha Świętego – nie powinno być wpisywane do dydaktycznych celów edukacji)

Formacja katechetyczna dzieci i młodzieży w procesie nauczania i wychowania winna stać w służbie rozwoju duchowego każdego wychowanka. Do procesu wychowawczego prowadzonego w duchu wiary należy więc zarówno poznawanie Boga i Jego Słowa, jak też pomoc w odkrywaniu przez uczniów radości płynącej z codziennego życia z Bogiem i przeżywania Jego obecności, aktywnej roli wiary, dążenie do pełnego rozwoju osoby ludzkiej.

Według ogólnej instrukcji katechetycznej, funkcja wychowawcza, jaką ma do spełnienia nauka religii, polega na „podejmowaniu przez nauczyciel działań kształtujących osobowość wychowanka zdolnego do zajmowania w życiu postaw inspirowanych i opartych na wyznawanej przez siebie wierze. W całym procesie wychowawczym w duchu wiary rozstrzygająca jest decyzja naśladowania Jezusa Chrystusa”⁴.

Budowanie wiary ucznia - Przykład celów katechetycznych zaplanowanych do realizacji w procesie katechezy uczniów w wieku 13-16 lat:

1. Dążenie do optymalnego rozwoju duchowego i kształtowanie otwartości na przeobrażające działanie Ducha Świętego i Jego prowadzenie.
2. Budzenie świadomości ludzkiej grzeszności i niedoskonałości oraz możliwości przyjęcia daru zbawienia dzięki łasce Jezusa Chrystusa.
3. Wprowadzenie w rozumienie Bożych Prawd i znaczenia Słowa Bożego w życiu codziennym ucznia jako normy życia, pobożności i wiary oraz uwrażliwienie na poszanowanie Pisma Świętego.

⁴ Tamże, rozdz. 1.

4. Kształtowanie świadomości ponadczasowego znaczenia biblijnych wzorców osobowych.
5. Kształtowanie postaw opartych na wartościach etyki chrześcijańskiej jako fundamentu relacji międzyludzkich i uczestnictwa w życiu społecznym - uwrażliwienie na obecność drugiego człowieka w świecie.
6. Przygotowanie do współdziałania i odpowiedzialności za drugiego człowieka w społeczności chrześcijańskiej.

Edukacja religijna służąca rozwojowi wiary np. u nastolatków ma pomóc uczniom poszukiwać odpowiedzi m.in. na problemy związane z wyzwaniami adolescencji i pytania egzystencjalne, ale przede wszystkim pokazać, jak je zintegrować z osobistą wiarą. Przykładem tego są tematy w programie: „Ja i Bóg na co dzień”, które skupiają się wokół szukania odpowiedzi na pytanie: czym jest wiara?, kim jest bohater wiary? Uwaga ucznia kierowana jest na dążenie do bycia bohaterem wiary..

Zadaniem nauczyciela jest ukazanie ich egzystencjalnej wartości (wiary jako sposobu bycia), kształtowanie w uczniach chrześcijańskiego sposobu myślenia, dawanie pewności budowania i trwałości przekonań, uzdalnianie do wyborów - bycia bohaterem wiary.

W założeniach programowych bloku tematycznego poświęconego rozwojowi wiary ucznia przyjmuje się następujące cele operacyjne:

- Uczeń jest otwarty na przyjęcie daru zbawienia dzięki Jezusowi Chrystusowi oraz przeobrażające działanie Ducha Świętego i Jego prowadzenie;

Uczeń podaje osobiste świadectwa wiary oraz wzoruje się na świadectwach innych;

Uczeń uzasadnia wartość i istotę modlitwy oraz postu; wzmacnia więzi z Bogiem w codziennym życiu osobistym i przeżywa indywidualną społeczność z Bogiem;

Uczeń posiada wiedzę o bohaterach wiary i przez ich życie rozbudza własną wiarę.

Reasumując powyższe, przedstawieniu nowych aspektów prawd wiary i życia wiarą musi towarzyszyć ich intelektualne zgłębienie i podbudowa. Zadaniem nauczyciela jest ukazanie ich egzystencjalnej wartości, dawanie pewności budowania i trwałości przekonań, uzdalnianie do wyborów w duchu chrześcijańskim.